Lübeck: gangen en stegen, UNESCO werelderfgoed

Tekst: © Mieke Krijger, 31 december 2017. Foto's: © Mieke Krijger, 23 september 2017

Presentatie van een selectie foto's uit een serie over gangen en stegen in Lübeck (Noord-Duitsland), gemaakt op 23 september 2017 tijdens de erfgoedreis van de Bond Heemschut.

In de binnenstad van Lübeck zijn vrijwel alle gangen, stegen en binnenplaatsjes met de aangrenzende bebouwing behouden. De meeste gangen zijn vrij toegankelijk – zijn dus niet afgesloten - de inpandige huizen worden bewoond.
Deze ensembles, goed te zien op de hieronder staande kaart, hebben een UNESCO erfgoedstatus: 'Diese Gänge sind unbestritten Teil des UNESCO Weltkulturerbes "Altstadt von Lübeck".' De bestemming van deze ensembles is: "reinen Wohngebieten". [1]

Veel gangen in Lübeck zijn vernoemd naar ambachten – in de jordaan meer dan dertig procent. Anders dan in Amsterdam wordt in Lübeck in gangen niet doorgenummerd.
In Lübeck wordt bij adressering de naam van die hoofdstraat vermeld, dan het huisnummer dat is toegewezen aan de (hoofd)ingang tot de gang. Daarna de naam van de gang en vervolgens het nummer van het aan die gang gelegen pand, het inpandige huis. Bijvoorbeeld: An der Untertrave 26, Hellgrüner Gang, dan een van de huisnummer aan die gang 1 t/m 42.

Onderstaande detail komt uit de kaart van het Kadaster[2], te vinden op de website ArcGis https://www.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?layers=24eeed83d4f34c23b420c14085d9c858

[1] Bürgerberichte 2009. Geciteerd in: Herm Hans Meyer: Bau- und Architekturgeschichte, Stadtentwicklung in Lübeck (BASt). Literatur- Nachweise und Zitate. Lübeck Archiv der Hansestadt

[2] Het nummersysteem op de onderliggende kaart is soms anders, ook op andere kaarten kan dat afwijken.

© Mieke Krijger

Ensemble: An der Untertrave 26, Hellgrüner Gang 1-42

De Hellgrüner Gang heeft meerdere ingangen. De drie ingangen, waarvan in dit rapport foto's zijn opgenomen, zijn met een rode peil op de kaart aangegeven.
Eén ingang is op het adres: Engelwisch 28.

Foto links:
Hellgrüner Gang, ingang Engelwisch 28
De gang is overbouwd door Engelwisch 26
De overbouwde gang is laag, men moet in het overbouwde deel gebukt lopen, zeker bij de balk.
De muren bestaan uit vakwerk.

Via het overbouwde deel van de gang komt men in het inpandige deel van de Hellgrünergang (foto onder). Daarna volgt een labyrint met zijgangen en dwarsgangen die goed op de kaart te volgen zijn.

Zij- en dwarsgangen

Foto links
Een van de zijgangen.
Bereikbaar via : Hellgrüner Gang en Dunkelgrüner Gang, zoals een deel van de Hellgrüner Gang heet.

Foto links
Vlnr: Hellgrünergang 34, 33
Vrnl de inpandige huizen: Hellgrünergang 35, 36 en 37. Vóór het pand nummer 36 wordt aan tafel gegeten.
Het witte pand aan het eind van deze dwarsgang is Hellgrünergang 25

© Mieke Krijger

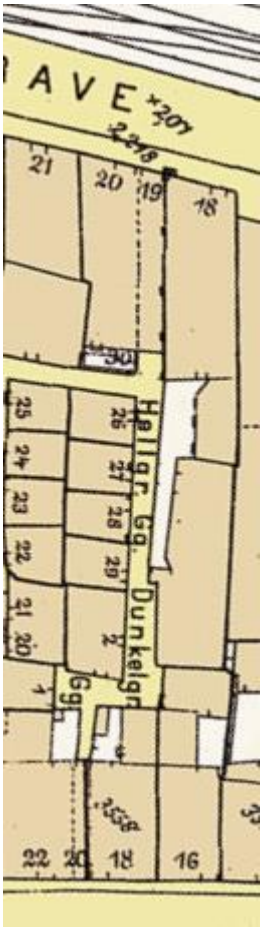

Foto rechts:
Overbouwde deel van de gang, An der Untergrave 19.
Gezien vanaf Dunkelgrüner Gang.

Op deze foto rechts is links het pand met een lantaarn:
Dunkelgrüner Gang 26

Foto rechts
Vrnl: Dunkelgrüner Gang 26 (met lantaarn), 27, 29 etc.
Gezien richting Engelwisch 19

Petersilienstrasse

De Petersiliënstrasse is een smalle straat tussen de Engelwisch en de An der Untergrave.
Beide foto's : gezien in dezelfde richting: vanaf An der Untergrave richting de Engelwisch 17.

© Mieke Krijger

Ensemble: Peterseliënstrasse 10, Höppners Gang 1-4

De ingang van de Höppners Gang is op het adres Peterseliënstrasse 10. De gang is overbouwd door nummer 12.
De doorgang is lager dan de standaarddeur (rechts).
Na het overbouwde deel komt men in het inpandige deel van de gang, een dwarsgang, parallel aan de Peterselienstrasse.

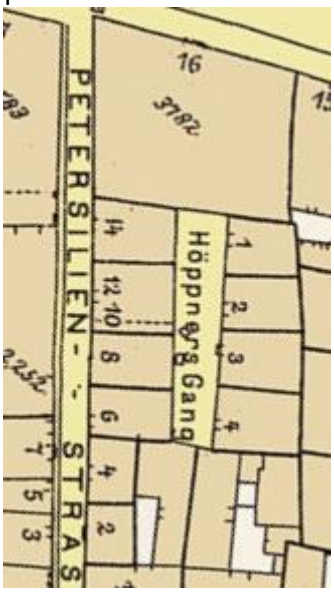

Ben je in die dwarsgang, het inpandige deel van de gang, en kijk je naar rechts dan zie wat te zien is op de linkerfoto. Kijk je links dan zie je wat te zien is op de foto rechts.

Foto links, gezien richting Engelwisch
Vlnr Höppners Gang 2 (een smal stukje), 3 en 4.
Vrnl: Geheel rechts de toegang, het overbouwde deel van de gang: Peterseliënstrasse 10, resp. de achterzijden van Peterseliënstrasse 8 en 6.

Foto rechts, gezien richting An der Untergrave
Vlnr: de achterzijde van Peterseliënstrasse 8, 10 (nummer 10 is de toegang, het overbouwde deel van de gang), 12 en 14. In achtergrond het witte hoge pand: An der Untergrave 16.
Vrnl: Höppners Gang 3, 2 en 1.

© Mieke Krijger